

CHUYÊN ĐỀ

NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG TỔ CHỨC NỘI DUNG HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM CẤP TIỂU HỌC TRONG CHƯƠNG TRÌNH GIÁO DỤC PHỔ THÔNG 2018

I/ LÝ DO CHỌN CHUYÊN ĐỀ

Bộ Giáo dục và Đào tạo (GDĐT) đã ban hành Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 về Chương trình giáo dục phổ thông (sau đây gọi là Chương trình GDPT 2018). Hoạt động trải nghiệm (HĐT N) là hoạt động giáo dục bắt buộc, lần đầu tiên được quy định tại Chương trình GDPT 2018 với nhiều điểm mới, góp phần quan trọng trong việc hình thành phát triển phẩm chất, năng lực của học sinh (HS), đáp ứng mục tiêu giáo dục.

Năm học 2023 – 2024 là năm học thứ 4 thực hiện Chương trình GDPT 2018 trong đó có nội dung Hoạt động trải nghiệm. Sau 03 năm học đã triển khai, qua báo cáo của các Phòng Giáo dục và công tác kiểm tra của phòng Giáo dục Tiểu học Sở cho thấy các cơ sở giáo dục vẫn có những lúng túng trong thực hiện một số nội dung Hoạt động trải nghiệm hoặc thực hiện chưa đảm bảo mục tiêu của Hoạt động trải nghiệm do đó chưa phát triển năng lực, phẩm chất của học sinh đặc biệt là năng lực đặc thù.

Sở Giáo dục và Đào tạo đã chỉ đạo 03 Phòng Giáo dục và Đào tạo tổ chức

I. VỊ TRÍ, VAI TRÒ VÀ NỘI DUNG CỦA HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM TRONG CHƯƠNG TRÌNH GIÁO DỤC PHỔ THÔNG 2018

1. Vị trí, vai trò của HĐTN trong Chương trình GDPT 2018

Nội dung giáo dục của Chương trình giáo dục phổ thông 2018 cấp Tiểu học gồm 10 môn học bắt buộc, Hoạt động giáo dục bắt buộc, ngoài ra có các môn tự chọn. Trong đó, hoạt động giáo dục bắt buộc ở cấp Tiểu học là Hoạt động trải nghiệm được quy định thực hiện 105 tiết/năm học. Đây là lần đầu tiên trong Chương trình giáo dục phổ thông Hoạt động giáo dục có đầy đủ các thành phần mục tiêu giáo dục, yêu cầu cần đạt, nội dung giáo dục, đánh giá kết quả giáo dục... được quy định thời gian thực hiện 105 tiết/năm học (chứ không tích hợp vào thời lượng thực hiện các môn học khác hay thực hiện ngoài giờ lên lớp như Chương trình giáo dục phổ thông 2006).

HĐT N là các hoạt động giáo dục thực tiễn được tiến hành song song với các hoạt động dạy học, có mục đích, có tổ chức được thực hiện trong hoặc ngoài nhà trường nhằm phát triển, nâng cao các tố chất và tiềm năng của bản thân HS, nuôi dưỡng ý thức sống tự lập, đồng thời quan tâm, chia sẻ tới những người xung quanh.

Thông qua việc tham gia vào các hoạt động trải nghiệm, HS được hình thành và phát triển phẩm chất chủ yếu, năng lực chung và các năng lực đặc thù cho HS. Các năng lực đặc thù hoạt động trải nghiệm hình thành và phát triển cho HS bao gồm: Năng lực thích ứng với cuộc sống; Năng lực thiết kế và tổ chức hoạt động; Năng lực định hướng nghề nghiệp.

2. Nội dung của HĐTN ở cấp Tiểu học

Hoạt động trải nghiệm trong Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 ở tiểu học có nội dung rất đa dạng và mang tính tích hợp, tổng hợp kiến thức, kỹ năng của nhiều môn học, nhiều lĩnh vực học tập và giáo dục như: giáo dục đạo đức, giáo dục trí tuệ, giáo dục sống, giáo dục giá trị sống, giáo dục nghệ thuật, thẩm mỹ, giáo dục thể chất, giáo dục lao động, giáo dục an toàn giao thông, giáo dục môi trường, giáo dục phòng chống ma túy, giáo dục phòng chống HIV/AIDS và tệ nạn xã hội, giáo dục hướng nghiệp, ... Các nội dung giáo dục trên được chia thành 4 mạch chính: Hoạt động hướng vào bản thân, hoạt động hướng đến xã hội, hoạt động hướng đến tự nhiên, hoạt động hướng nghiệp.

3. Yêu cầu cần đạt về năng lực, phẩm chất của HĐTN ở tiểu học

Hoạt động trải nghiệm và Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp góp phần hình thành và phát triển các phẩm chất chủ yếu theo các mức độ phù hợp với mỗi cấp học đã được quy định trong Chương trình tổng thể.

Hoạt động trải nghiệm và Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp giúp hình thành và phát triển ở học sinh các năng lực tự chủ và tự học, giao tiếp và hợp tác, giải quyết vấn đề và sáng tạo được biểu hiện qua các năng lực đặc thù: năng lực thích ứng với cuộc sống, năng lực thiết kế và tổ chức hoạt động, năng lực định hướng nghề nghiệp.

3. Phương thức tổ chức HĐTN cho học sinh tiểu học

Các phương thức tổ chức hoạt động trải nghiệm trong trường tiểu học được khái quát thành bốn nhóm: Nhóm các phương thức khám phá (thực địa, tham quan, cắm trại, trải nghiệm tại hiện trường và các PP và hình thức tương tự khác); Nhóm các phương thức thể nghiệm, tương tác (diễn đàn, đóng kịch, hội thảo, hội thi, trò chơi, giao lưu...); Nhóm các phương thức cống hiến (hoạt động tình nguyện nhân đạo, lao động công ích, tuyên truyền ...); Nhóm các phương thức nghiên cứu (hoạt động khảo sát, điều tra, làm dự án nghiên cứu, sáng tạo công nghệ, nghệ thuật ...).

4. Các loại hình HĐTN cấp Tiểu học

Hoạt động trải nghiệm ở tiểu học có 04 loại hình: sinh hoạt dưới cờ, sinh hoạt lớp, hoạt động giáo dục theo chủ đề, hoạt động câu lạc bộ.

Sinh hoạt dưới cờ trong hoạt động trải nghiệm đại diện cho loại hình trải nghiệm theo nhóm lớn, thường tổ chức theo quy mô toàn trường. Nội dung hoạt động của tiết Sinh hoạt dưới cờ gắn liền với nội dung hoạt động của chủ điểm giáo dục và thường có tác dụng gợi ý, định hướng cho các hoạt động của tuần, của tháng hoặc của một giai đoạn nào đó trong năm học. Do đó, bên cạnh các hoạt động mang tính nghi lễ, hành chính như: Chào cờ, nhận xét thi đua, tổng kết hoạt động trong tuần/tháng ... Tiết Sinh hoạt dưới cờ còn dành để tổ chức các hoạt động kết nối các HS trong toàn trường theo các nội dung của chủ điểm giáo dục.

Sinh hoạt lớp là loại hình trải nghiệm được tổ chức theo quy mô lớp học. Sinh hoạt lớp đóng vai trò quan trọng trong việc đánh giá cũng như triển khai các công việc, hoạt động của lớp, của trường diễn ra trong tuần, tháng, học kì, hay sau mỗi chủ đề, phong trào ... Bên cạnh đó, Sinh hoạt lớp tạo cơ hội cho học sinh phát huy tính tự giác, tinh thần hợp tác, năng lực điều hành, tự quản của HS. Nội dung của sinh hoạt lớp rất phong phú, đa dạng nhưng thường được xây dựng thống nhất với nội dung hoạt động trải nghiệm theo chủ đề. Bên cạnh các hoạt động hành chính lớp học, trong tiết Sinh hoạt lớp, GV có thể tổ chức các hoạt động giúp HS chuẩn bị cho tiết Hoạt động theo chủ đề hay Sinh hoạt dưới cờ mà lớp được phân công.

Hoạt động giáo dục theo chủ đề là điểm nhấn quan trọng của Chương trình Hoạt động trải nghiệm. Hoạt động giáo dục theo chủ đề được tổ chức thường xuyên, đều đặn từng tuần, được xếp tiết trong thời khoá biểu và được từng HS thực hiện ở trường và cả ở nhà với các nhiệm vụ được giao như nhau. HĐTN theo chủ đề khi được tổ chức thường xuyên đảm bảo quá trình hình thành năng lực và phẩm chất cho học sinh được diễn ra thực sự và GV có thể kiểm soát hoạt động của tất cả HS trong lớp dựa trên các nhiệm vụ được thiết kế cụ thể đến từng HS và được tổ chức trên lớp. Tùy điều kiện cho phép, theo định kì, học kì hoặc năm học, các trường tiểu học có thể tổ chức các Hoạt động giáo dục theo chủ đề với quy mô khối, trường (ví dụ: Lễ hội mừng Xuân, hoạt động tham quan, dã ngoại hay hoạt động giáo dục ở làng nghề địa phương...). Hoạt động giáo dục theo chủ đề được tổ chức định kì thực hiện nội dung mang tính tổng hợp, với không gian rộng và sân chơi lớn để HS được tăng cơ hội trải nghiệm cũng như thể hiện bản thân. Hoạt động giáo dục theo chủ đề được tổ chức định kì đòi hỏi sự chuẩn bị kĩ về mục tiêu, nội dung hoạt động, phương thức, phương tiện và điều kiện thực hiện, về sự hỗ trợ, phối hợp của Ban Giám hiệu nhà trường, Tổng phụ trách, GV chủ nhiệm, GV chuyên biệt cùng tham gia cũng như phụ huynh HS và các lực lượng trong cộng đồng phối kết hợp.

Hoạt động câu lạc bộ được thực hiện ngoài giờ học các môn học, đây là hình thức tự chọn không bắt buộc. Hoạt động câu lạc bộ thường là các hoạt động theo nhu cầu, sở thích, năng khiếu và hoạt động mang tính định hướng nghề nghiệp.

5. Đánh giá kết quả giáo dục của HĐTN cấp Tiểu học

Đánh giá kết quả của HĐTN được thực hiện theo quy định của Thông tư số 27/2020/TT-BGDĐT ngày 4/09/2020 của Bộ Giáo dục và Đào tạo về đánh giá học sinh tiểu học.

II. TÌNH HÌNH TRIỂN KHAI TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM TRONG CHƯƠNG TRÌNH GDPT CẤP TIỂU HỌC

1. Các văn bản hướng dẫn tổ chức Hoạt động trải nghiệm cấp Tiểu học

Thực hiện Thông tư số 32/2018/TT-BGDĐT ngày 26/12/2018 về ban hành Chương trình Giáo dục phổ thông mới, Bộ GDĐT đã ban hành các văn bản chỉ đạo triển khai thực hiện hoạt động trải nghiệm cấp Tiểu học cụ thể như sau:

- Công văn số 3535/BGDĐT-GDTH ngày 19 tháng 8 năm 2019 về việc Hướng dẫn thực hiện nội dung Hoạt động trải nghiệm cấp tiểu học trong Chương trình giáo dục phổ thông 2018 từ năm học 2020-2021.

- Công văn số 1315/BGDĐT-GDTH ngày 16 tháng 4 năm 2020 của Bộ GD&ĐT về việc hướng dẫn sinh hoạt chuyên môn thực hiện Chương trình giáo dục phổ thông cấp Tiểu học

- Công văn số 2345/BGDĐT-GDTH về xây dựng kế hoạch giáo dục của nhà trường cấp Tiểu học

- Các nội dung chỉ đạo trong nhiệm vụ năm học hằng năm về tăng cường nội dung Hoạt động trải nghiệm cấp Tiểu học trong Chương trình GDPT 2018.

Nội dung các văn bản chỉ đạo, hướng dẫn về tổ chức Hoạt động trải nghiệm trong Chương trình GDPT 2018 đã được Bộ GDĐT ban hành kịp thời, tạo hành lang pháp lý quan trọng giúp CBQL, GV và học sinh có cơ sở pháp lý và áp dụng, triển khai tổ chức Hoạt động trải nghiệm cấp Tiểu học đạt hiệu quả.

2. Thực trạng triển khai tổ chức hoạt động trải nghiệm trong CTGDPT

2.1. Đối với học sinh

Bước vào tiểu học, HS bước sang giai đoạn học tập mới. Việc thực hiện chuyển tiếp từ giai đoạn mầm non lên tiểu học, vì vậy các em HS đầu cấp gặp nhiều khó khăn khi học tập. Với HĐTN, là hoạt động giáo dục lần đầu tiên đưa vào Chương trình với cách thức tổ chức hoạt động mới mẻ, cần nhiều sự chủ động, tự giác của em thì lại càng khó khăn hơn để thực hiện đúng bản chất hoạt động. Tuy nhiên, với hình thức tươi vui như trò chơi, kể chuyện, đóng vai, làm sản phẩm,... học sinh cũng tiếp nhận và nhanh chóng thích nghi với HĐTN.

2.2. Về phía giáo viên

Trong 3 năm triển khai Chương trình và SGK mới nói chung, chương trình và SGK Hoạt động trải nghiệm nói riêng, do tình hình dịch Covid-19, ngành Giáo dục và các địa phương đã cố gắng thực hiện bồi dưỡng, tập huấn GV bằng hình thức trực tuyến. Tuy nhiên, vì đây là giai đoạn đầu chuyển đổi số trong công tác bồi dưỡng, tập huấn, cơ sở vật chất còn thiếu, kỹ năng công nghệ thông tin của GV còn nhiều hạn chế, việc phải thực hành trên môi trường mạng ít được tương tác với đồng nghiệp và các giảng viên vì vậy GV có những lúng túng bước đầu khi triển khai thực hiện Chương trình GDPT 2018 và SGK mới. Qua môi trường mạng, GV cũng khó hình dung và biết cách tổ chức hoạt động trải nghiệm với các phương thức đặc thù như diễn đàn, đóng kịch, hội thảo, hội thi, trò chơi, giao lưu, điều tra, dự án,... nên khi triển khai thực tế nhiều GV coi HĐTN là một môn học nên tổ chức như dạy học môn Đạo đức, Tự nhiên và Xã hội,... dẫn đến chưa đạt được yêu cầu cần đạt về phẩm chất và năng lực của học sinh, nhất là các năng lực đặc thù như năng lực thiết kế và tổ chức hoạt động, năng lực thích ứng với môi trường và cuộc sống. Nhiều nơi, giáo viên quan niệm mình không được đào tạo để dạy “môn” hoạt động trải nghiệm chứ chưa hiểu rằng hoạt động trải nghiệm là hoạt động giáo dục nên bất cứ giáo viên nào đã qua đào tạo trong các trường sư phạm có nền tảng lý luận giáo dục, tâm lý học giáo dục, nghiệp vụ sư phạm,... đều có thể tổ chức được. Tính chủ động trong phối hợp, hiệp thương với các lực lượng giáo dục khác của GV để tổ chức loại hình Sinh hoạt dưới cờ, Sinh hoạt lớp còn hạn chế, chủ yếu giao phó cho Ban Giám hiệu nhà trường và Tổng phụ trách Đội.

2.3. Chương trình và SGK Hoạt động trải nghiệm

Chương trình GDPT 2018 chỉ quy định chuẩn đầu ra, yêu cầu cần đạt; SGK không biên soạn theo tiết như trước đây mà biên soạn theo chủ đề, mạch kiến thức; giáo viên, nhà trường nghiên cứu chương trình, sách giáo khoa, đặc điểm của học sinh tại trường của mình để xây dựng kế hoạch dạy học cụ thể, phù hợp với đối tượng.

Hoạt động trải nghiệm là hoạt động mới lần đầu tiên được đưa vào Chương trình. Hoạt động trải nghiệm quy định 3 loại hình tổ chức là sinh hoạt dưới cờ, sinh hoạt lớp, hoạt động giáo dục theo chủ đề. Nội dung của hoạt động trải nghiệm lại phong phú, đa dạng với tất cả các vấn đề kinh tế, chính trị, văn hoá xã hội,... nên việc tổ chức đòi hỏi sự hiệp thương, phối hợp của nhiều lực lượng giáo dục trong và ngoài nhà trường nên một số nơi chưa tự tin và có sự lúng túng khi thực hiện và chưa thực hiện đúng bản chất của các loại hình hoạt động.

Sách giáo khoa hoạt động trải nghiệm được thẩm định ở lớp 1 có 05 tên sách, lớp 2, 3 còn 03 tên sách, lớp 4 có 04 tên sách. Để thực hiện YCCĐ của chương trình, tác giả sách giáo khoa được quyền lựa chọn nhiều nội dung khác nhau từ các

vấn đề kinh tế, chính trị, văn hoá, tâm lí, kĩ năng sống, lối sống,... để thể hiện nên nội dung các cuốn sách cũng có nhiều điểm khác biệt. Cha mẹ học sinh chưa được cung cấp thông tin đầy đủ về chương trình nên có biểu hiện lo lắng, so sánh chương trình, SGK cũ và chương trình và SGK mới, gây áp lực cho học sinh, GV và nhà trường...

III. ĐÁNH GIÁ CHUNG

1. Những kết quả cơ bản

1.1. Công tác tuyên truyền, nâng cao nhận thức về tổ chức HĐTN

Các địa phương đã thực hiện tốt công tác tuyên truyền, nâng cao nhận thức của phụ huynh, học sinh và toàn xã hội về ý nghĩa, tầm quan trọng của HĐTN trong Chương trình CGPT 2018.

1.2. Thực hiện tập huấn, bồi dưỡng đội ngũ; tổ chức sinh hoạt tổ chuyên môn về tổ chức HĐTN trong Chương trình GDPT 2018

- Các sở GDĐT đã triển khai Hoạt động trải nghiệm bám sát chỉ đạo của Bộ GDĐT chủ động ban hành các văn bản hướng dẫn, tổ chức kiểm tra để nắm bắt điều chỉnh kịp thời; quan tâm trong công tác tổ chức bồi dưỡng đối với đội ngũ cán bộ quản lý, giáo viên triển khai thực hiện;

- Nhiều địa phương đã tích cực tổ chức tập huấn và xây dựng các chuyên đề cấp tỉnh về tổ chức HĐTN, làm cơ sở cho các Phòng GDĐT, các nhà trường triển khai thực hiện tại địa phương phát huy hiệu quả của các tiết hoạt động trải nghiệm trong và ngoài nhà trường. Tổ chức kiểm tra và trực tiếp tư vấn hướng dẫn để các cơ sở kịp thời điều chỉnh việc tổ chức hoạt động trải nghiệm một cách phù hợp, đúng quy định.

1.3. Sự huy động, phối hợp cha mẹ học sinh và các tổ chức xã hội trong tổ chức các hoạt động trải nghiệm

- Các địa phương đã hướng dẫn các cơ sở giáo dục tích cực trong việc tổ chức các hoạt động trải nghiệm trong các không gian học tập ngoài lớp học, ngoài trường học với nhiều hình thức đa dạng phong phú, tạo sự hứng thú tích cực đối với học sinh, sự đồng tình ủng hộ cao của cha mẹ học sinh trong tổ chức hoạt động; cơ bản các nhà trường đã chú trọng đến việc tăng cường các hoạt động trải nghiệm có sự tham gia, phối hợp, liên kết của nhiều lực lượng giáo dục trong và ngoài nhà trường, tạo được hiệu quả giáo dục cao.

Sự chỉ đạo triển khai tổ chức HĐTN cấp Tiểu học của các sở GDĐT có sự thống nhất, phù hợp với đặc điểm của từng địa phương, đã tạo nên sự đồng thuận, sự vào cuộc của các lực lượng xã hội giúp cho việc triển khai tổ chức HĐTN cấp Tiểu học đạt kết quả tốt và có sức lan toả rộng lớn.

1.4. Một số kết quả thực hiện tổ chức HĐTN tại các cơ sở giáo dục

Căn cứ vào các văn bản quy phạm pháp luật quy định về triển khai thực hiện hoạt động trải nghiệm cấp Tiểu học, các nhà trường đã chủ động nghiên cứu Chương trình, các bộ sách giáo khoa, các nguồn học liệu, thiết bị dạy học hiệu quả, phù hợp thực tiễn; vận dụng linh hoạt các phương pháp, hình thức tổ chức hoạt động trải nghiệm nhằm phát triển năng lực, phẩm chất học sinh. Đặc biệt tranh thủ sự ủng hộ của các lực lượng xã hội, nguồn cơ sở vật chất tại địa phương các cơ sở giáo dục đã xây dựng và tổ chức các hoạt động trải nghiệm trên lớp, trong và ngoài nhà trường phong phú, đa dạng đảm bảo YCCĐ của Chương trình và phù hợp với điều kiện phương. Tổng hợp báo cáo kết quả thực hiện nhiệm vụ năm học 03 năm 2019 – 2020, 2020 – 2021, 2021 – 2022 từ các Sở Giáo dục và Đào tạo cho thấy:

100% học sinh tiểu học lớp 1, 2, 3 trong 03 năm học đạt Hoàn thành tốt đối với Hoạt động trải nghiệm. Chất lượng học sinh có một số mặt nổi trội hơn hẳn YCCĐ và Chương trình GGPT 2006. Học sinh tự tin hơn, giao tiếp tốt hơn, chủ động bày tỏ ý kiến, thực hiện nhiệm vụ của mình hoặc điều hành nhóm, biết cách giải quyết vấn đề, biết cách điều chỉnh cảm xúc, hành vi, lời nói, việc làm để thích ứng với các nhiệm vụ trong nhà trường cũng như môi trường xã hội.

100% các cơ sở giáo dục đã xây dựng và thực hiện Kế hoạch giáo dục Hoạt động trải nghiệm cho học sinh trong Kế hoạch giáo dục chung của nhà trường. Các nhà trường đã chủ động, tích cực triển khai thực hiện HĐTN cấp Tiểu học, thể hiện thông qua việc xây dựng Kế hoạch giáo dục tổng thể của từng cơ sở giáo dục, Kế hoạch giáo dục riêng tổ chức HĐTN, có các chính sách đặc thù riêng của từng địa phương để hỗ trợ, thúc đẩy triển khai thực hiện hoạt động trải nghiệm đạt kết quả tốt và có sức lan tỏa; Cùng với đó là sự tâm huyết, vào cuộc, không ngại khó, ý thức trách nhiệm của Lãnh đạo các cấp địa phương, của các cơ sở giáo dục và của các Thầy Cô giáo trong quá trình triển khai thực hiện hoạt động trải nghiệm nói riêng và CT, SGK mới nói chung.

- Nhiều địa phương đã làm tốt công tác tuyên truyền, tham mưu được với Ủy ban nhân dân tỉnh, Hội đồng nhân dân tỉnh quan tâm chỉ đạo trong việc ban hành quy định về các khoản thu dịch vụ phục vụ, hỗ trợ hoạt động giáo dục trong các cơ sở giáo dục tạo hành lang pháp lý trong triển khai thực hiện để nâng cao hiệu quả tổ chức hoạt động trải nghiệm tại các cơ sở giáo dục.

2. Một số tồn tại, hạn chế chủ yếu

2.1. Tồn tại về sách giáo khoa, tài liệu, học liệu giáo dục

- Các cơ sở giáo dục gặp nhiều khó khăn trong trang bị học liệu và dụng cụ tổ chức hoạt động trải nghiệm theo Thông tư số 37/2021/TT-BGDĐT ngày

30/12/2021 của Bộ Giáo dục và Đào tạo về ban hành danh mục thiết bị dạy học tối thiểu cấp Tiểu học.

- Hệ thống học liệu số hỗ trợ tổ chức hoạt động trải nghiệm cho học sinh còn thiếu nhiều và chưa phong phú, đa dạng.

- Các hướng dẫn về Hoạt động trải nghiệm theo chủ đề còn nặng về hình thức, chưa thực sự gợi mở giúp GV sáng tạo các hoạt động cho HS tham gia; các hoạt động thường không có các sản phẩm cụ thể hoặc định hướng cho HS tiếp tục thực hiện hoặc rèn luyện. Sách giáo viên của một số bộ sách còn sơ sài, chưa thể hiện được đặc trưng phương thức của hoạt động trải nghiệm trong hướng dẫn.

- Giờ Sinh hoạt dưới cờ là bản chất của nhóm lớn, tức là tập trung tổ chức toàn trường, tuy nhiên, các sách giáo khoa lại xây dựng các chủ đề khác nhau, với các yêu cầu khác nhau nên việc tổ chức nhóm lớn còn nhiều khó khăn. Việc hiệp thương giữa Ban Giám hiệu, Tổng phụ trách, các tổ chuyên môn, giáo viên chủ nhiệm và các lực lượng giáo dục khác mất nhiều thời gian, công sức để xây dựng Kế hoạch Sinh hoạt dưới cờ cho toàn trường vừa đúng bản chất sinh hoạt nhóm lớn, lại đạt được mục tiêu yêu cầu cần đạt của Chương trình và các nội dung giáo dục khác theo yêu cầu của địa phương và Đoàn, Đội. Bộ sách giáo khoa do TCB Phó Đức Hoà thực hiện đảm bảo tính thống nhất, đồng tâm của Sinh hoạt dưới cờ nhưng lại thuộc nhiều bộ sách khác nhau (Lớp 1 – Vì sự bình đẳng và dân chủ trong giáo dục; Lớp 2 – Chân trời sáng tạo; Lớp 3, 4 – Chân trời sáng tạo bản 1). Nhiều học sinh và phụ huynh cũng có thắc mắc vì SHCD trong SGK khác mà nội dung tổ chức của nhà trường lại khác.

- Khối lượng kiến thức tương đối nhiều và nặng so với khả năng tiếp thu của HS, một số bài nội dung và yêu cầu khó đối với lớp 1 trong giai đoạn đầu. HS lớp 1 giai đoạn đầu mới làm quen với chữ cái nhưng kênh chữ khá nhiều do đó các con khó hình dung được yêu cầu, GV phải đọc giải thích và hướng dẫn nhiều. Kí hiệu các hoạt động dùng trong sách nhiều đôi khi làm cho HS bị rối trong quá trình học và tiếp thu.

- Một số bài học có nội dung kiến thức, yêu cầu và cách thức thực hiện khá giống với các bài học trong môn Đạo đức và Tự nhiên - Xã hội nên đôi khi gây sự nhầm lẫn, chưa thực sự thu hút học sinh.

2.2. Tồn tại về đội ngũ

- Đội ngũ quản lý chưa linh hoạt, sáng tạo trong công tác chỉ đạo việc giảng dạy HĐTN trong nhà trường.

- Đội ngũ GV đang giảng dạy 1 số chưa tự tin trong việc giảng dạy các tiết HĐTN trong chương trình, nhất là các GV có tuổi. Một số Giáo viên còn nặng về

giảng dạy kiến thức cho học sinh, chưa coi trọng đúng mức các tiết rèn kỹ năng mềm cho học sinh.

- Một số giáo viên chưa nắm chắc về nội dung, phương pháp giảng dạy HĐTN, chưa linh hoạt trong việc thực hiện chương trình, ngại nghĩ, ngại sáng tạo tìm tòi các chủ đề, các tình huống phù hợp với tình hình thực tế của địa phương, của từng nhà trường để nâng cao hơn nữa hiệu quả của chương trình HĐTN cho học sinh. Một số giáo viên vẫn nhầm lẫn "hoạt động trải nghiệm" là môn học, chưa phân biệt được môn học và hoạt động giáo dục. Vì vậy, phương pháp và cách thức tổ chức dạy hoạt động trải nghiệm chưa đạt hiệu quả cao.

- Tổng phụ trách là một trong nhân tố quan trọng trong tổ chức hoạt động trải nghiệm song không được bồi dưỡng CT GDPT 2018 bài bản, sự tiếp cận CT GDPT 2018 chưa có hệ thống.

2.3. Tồn tại về cơ sở vật chất

- Việc giảng dạy HĐTN trong nhà trường còn gặp một số khó khăn về cơ sở vật chất, nhiều trường còn hạn chế về diện tích nhất là các trường thuộc các đô thị. Sĩ số học sinh trong lớp có nơi còn cao. Các phòng chức năng chưa đảm bảo diện tích, khuôn viên vườn hoa, vườn cây, sân trường, thư viện,.. còn chưa đáp ứng được yêu cầu. Kinh phí tổ chức các hoạt động trải nghiệm quy mô lớn cũng là vấn đề khó khăn.

- Đối với việc tổ chức các Hoạt động trải nghiệm về kỹ năng sinh tồn như: PCCC, cứu hộ cứu nạn, khắc phục sự cố thì kinh phí, CSVC và nhân lực trong nhà trường khó đáp ứng được. Hoạt động này thực sự hiệu quả khi có những đơn vị chuyên nghiệp thực hiện.

2.4. Tồn tại về phối hợp với các lực lượng giáo dục ngoài nhà trường

- Một số cha mẹ học sinh chưa quan tâm tới việc kết hợp với các thầy cô giáo để thực hiện chương trình giáo dục HĐTN nên hiệu quả còn chưa cao. (Ví dụ: Hoạt động trải nghiệm cần có sự theo dõi phối hợp của phụ huynh ở nhà để học sinh báo cáo kết quả trong thời gian dài (khoảng 1 tuần) thì nhiều phụ huynh chưa quen với việc này).

- Đối với các HĐTN quy mô lớn, nhất HĐTN tổ chức bên ngoài nhà trường rất cần sự phối hợp đồng bộ của nhiều lực lượng, sự tham gia của phụ huynh học sinh, đơn vị phối hợp tổ chức hoạt động, chính quyền và đoàn thể địa phương,... Tuy nhiên, không phải phụ huynh nào cũng có điều kiện thời gian và kinh phí để đồng tình ủng hộ.

IV. PHƯƠNG HƯỚNG NHIỆM VỤ TRIỂN KHAI TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG TRẢI NGHIỆM CẤP TIỂU HỌC THỜI GIAN TỐI

1. Ban hành các chính sách / hướng dẫn bổ sung, hoàn thiện hệ thống văn bản theo thẩm quyền quy định

- Các văn bản hướng dẫn về chuyên môn đã khá cụ thể chưa cần thiết ban hành văn bản hướng dẫn bổ sung.

- Học sinh hứng thú với các HĐTN bên ngoài nhà trường. Tuy nhiên cần đảm bảo tuyệt đối an toàn về sức khỏe và tính mạng học sinh. Do đó cần có sự chỉ đạo thống nhất về thời lượng, khoảng cách, phương tiện, địa điểm tổ chức hoạt động; năng lực của đơn vị phối hợp tổ chức hoạt động trải nghiệm cho học sinh.

2. Tăng cường các giải pháp bảo đảm thực hiện tốt tổ chức Hoạt động trải nghiệm trong Chương trình GDPT 2018 cấp Tiểu học

Các giải pháp gồm: Duy trì, củng cố các nhóm giải pháp hiện nay và thực hiện những giải pháp tăng cường như sau:

2.1. Tuyên truyền, nâng cao nhận thức của phụ huynh, học sinh và toàn xã hội về ý nghĩa, tầm quan trọng của HĐTN; Phát huy vai trò của Tổng phụ trách đội; của tổ chức đoàn thể trong nhà trường và xã hội tổ chức các hoạt động trải nghiệm cho học sinh...

2.2. Triển khai đầy đủ các văn bản hướng dẫn, chỉ đạo của Bộ GDĐT về tổ chức các hoạt động trải nghiệm cho các cơ sở giáo dục; Tăng cường tổ chức sinh hoạt chuyên môn, chia sẻ kinh nghiệm tổ chức HĐTN giúp giáo viên có thêm kinh nghiệm trong giảng dạy, cùng trao đổi tháo gỡ những vướng mắc trong quá trình triển khai, thực hiện. Tổ chức kiểm tra và trực tiếp tư vấn hướng dẫn để các cơ sở giáo dục kịp thời điều chỉnh việc tổ chức HĐTN phù hợp, đúng quy định.

2.3. Tham mưu với Ủy ban nhân dân/Hội đồng nhân dân cấp tỉnh có cơ chế quy định một số khoản thu dịch vụ phục vụ, hỗ trợ hoạt động giáo dục trong các cơ sở giáo dục (Căn cứ Nghị định số 24/2021/NĐ-CP ngày 23/3/2021 về quy định quản lý trong cơ sở giáo dục mầm non và cơ sở giáo dục phổ thông công lập; và các văn bản hiện hành có liên quan) tạo điều kiện cho các cơ sở giáo dục trong công tác tổ chức các dịch vụ giáo dục, trong đó có nội dung liên quan đến tổ chức HĐTN đáp ứng nhu cầu về các hoạt động giáo dục tự nguyện của học sinh, phụ huynh.

2.4. Thống nhất hình thức, nội dung Sinh hoạt dưới cờ

- Đưa vào Kế hoạch giáo dục của nhà trường thống nhất chỉ đạo chung của nhà trường (thực hiện hướng dẫn tại Công văn số 2345/BGDĐT-GDTH ngày 7/6/2021: Tổng phụ trách đội dự thảo kế hoạch hoạt động, thống nhất với tổ chuyên môn, giáo viên làm công tác chủ nhiệm về hình thức và nội dung tiết Sinh hoạt dưới cờ để thực hiện trong toàn trường.).

- Tổ chức Sinh hoạt dưới cờ ở các Nhà trường tiểu học có cấp Trung học cơ sở và các trường có nhiều điểm lẻ (khó khăn); nhiều trường tập trung SHDC cho điểm trường chính và chưa chú trọng SHDC ở các điểm lẻ - không công bằng đối với học sinh học tại các điểm trường lẻ...

2.5. Thống nhất một số cách thức bố trí đội ngũ tổ chức HĐTN trong nhà trường

Việc bố trí giáo viên tổ chức HĐTN của các cơ sở giáo dục dựa trên điều kiện tình hình thực tế của mỗi đơn vị để bố trí phù hợp; trên nguyên tắc ưu tiên giáo viên chủ nhiệm lớp dạy HĐTN; đồng thời đảm bảo được tập huấn về nội dung chương trình, phương pháp, cách thức tổ chức HĐTN.

2.6. Thống nhất một số hình thức tổ chức trải nghiệm trong nhà trường tiểu học

- Linh hoạt, đa dạng các hình thức, phương pháp tổ chức HĐTN đảm bảo yêu cầu theo quy định của Chương trình GDPT 2018;

- Phù hợp với tình hình thực tế và điều kiện dạy học của mỗi nhà trường.

.....

VỤ GIÁO DỤC TIỂU HỌC

